

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В. К. МАМУТОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ при СНУ ім. В. ДАЛЯ
АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СНУ ім. В. ДАЛЯ
ГО «ФУНДАЦІЯ «ПРОСТІР»
ГО «ІМПАКТ ЦЕНТР СХІД.ЮА»
ЛУГАНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СПІЛКИ ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ

IX Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених
ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: проблеми і можливості досягнення
в Україні та світі

24 жовтня 2025
Київ

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: проблеми і можливості досягнення в Україні та світі: матеріали IX Всеукраїнської наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 24 жовтня 2025 р., м. Київ. – Київ : [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2025. – 320 с.

Видається за рішенням Вченої ради факультету економіки та управління Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, протокол № 2 від 23 жовтня 2025 р.

Редакційна колегія:

- Семененко І. М. голова організаційного комітету конференції, керівник Ресурсного центру зі сталого розвитку при СНУ ім. В. Даля, д.е.н., професор, професор кафедри економіки і підприємництва СНУ ім. В. Даля
- Целіщев О. Б. співголова організаційного комітету конференції, д.т.н., професор, проректор з наукової роботи СНУ ім. В. Даля
- Десятнюк О. М. співголова організаційного комітету, д.е.н., професор, ректор ЗУНУ
- Заблудська І. В. співголова організаційного комітету конференції, д.е.н., професор, директор Луганської філії ДУ «Інститут економіко-правових досліджень ім. В. Мамутова НАН України»
- Куцмус Н. М. співголова організаційного комітету конференції, д.е.н., професор, завідувач науково-дослідної частини, професор кафедри міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції Поліського національного університету
- Дивак М. П. д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ЗУНУ
- Коруц У.З. д.юр.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
- Острроверхов В. М. к.е.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
- Крисоватий А. І. д.е.н., професор, голова вченої ради ЗУНУ, завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ЗУНУ
- Івченко Є. А. д.е.н., професор, декан факультету економіки та управління СНУ ім. В. Даля
- Коцур А. С. к.е.н., доцент, декан факультету економіки і управління ЗУНУ
- Кізима А. Я. к.е.н., доцент, декан факультету фінансів та обліку ЗУНУ
- Буяк Л. М. д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та інформатики ЗУНУ
- Августин Р. Р. д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
- Ольшанський О. В. д.н. з держ. упр., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва СНУ ім. В. Даля
- Кириленко О. П. д.е.н., професор, професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія ЗУНУ
- Панасюк В. М. д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри аудиту ЗУНУ
- Птащенко О. В. д.е.н., професор, професор кафедри економічної кібернетики та інформатики ЗУНУ
- Бурко Я. В. к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва СНУ ім. В. Даля
- Маслош О. В. к.х.н., доцент, керівник аналітичного центру СНУ ім. В. Даля, доцент кафедри економіки і підприємництва СНУ ім. В. Даля
- Швець Н. В. відповідальний секретар конференції, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва СНУ ім. В. Даля

Відповідальність за зміст і редакцію матеріалів несуть автори та наукові керівники.

© СНУ ім. В. Даля, 2025

© Колектив авторів, 2025

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ІМПЕРАТИВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
<i>Макогін П. О.</i>	49
ПРОЕКТУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ПОСЛУГОВУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЮ СТАТИСТИКОЮ	
<i>Мушак А. Я.</i>	51
СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
<i>Опанасюк Н. Б.</i>	52
INNOVATIVE STRATEGIES FOR MANAGING ECONOMIC RISKS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	
<i>Rudych M., Pimenov V.</i>	54
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ МІСТ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ	
<i>Світличний Д. С.</i>	56
РОЛЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ)	
<i>Світличний О. С.</i>	59
СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ВІТЧИЗНЯНИХ БІЗНЕС-КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ В УМОВАХ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
<i>Слюта В. В.</i>	61
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	
<i>Соломатіна Н. С.</i>	63
ПІСЛЯВОЄННИЙ РИНОК ПРАЦІ Й ДОБРОБУТ: МОДЕЛІ РЕСКІЛНГУ ТА ВПЛИВ НА ЗАЙНЯТІСТЬ, ПРОДУКТИВНІСТЬ І НЕРІВНІСТЬ	
<i>Сподарик О. М.</i>	65
РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
<i>Суфеляк М. І.</i>	67
ПЛАНУВАННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ВІД РУЙНУВАНЬ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: СТАН І ОСОБЛИВОСТІ	
<i>Трегуб О. А.</i>	69
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ	
<i>Фаталов М. Г.</i>	72
РОЛЬ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ РОДОВИЩ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ	
<i>Фірман М. А.</i>	76
ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ	
<i>Хомин І. В.</i>	78
СТАЛИЙ РОЗВИТОК І СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	
<i>Худик Д. І.</i>	80

2. Kuzmin, O. Ye., & Savchenko, I. H. (2023). Strategic management of an industrial enterprise under risk conditions. *Bulletin of Lviv Polytechnic. Management and Entrepreneurship in Ukraine*, 2(20), 58–65.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ МІСТ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

Світличний Д. С., аспірант

*Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень ім. В. К. Мамутова
НАН України»*

30 вересня 2019 року Президент України підписав Указ «Про цілі сталого розвитку України до 2030 року». Усі перераховані цілі є важливими та нагально необхідними для розвитку України. Початок великої оборонної війни від навали російських окупантів, який відбувся через 2,5 роки після підписання цього Указу, жодним чином не зробив неактуальною жодну із названих цілей.

Досліджуючи різноманітні аспекти відносин, пов'язаних із страхуванням життя, здоров'я, майна тощо, у сфері транспорту, слід визнати найбільш актуальним для цього виду діяльності забезпечення створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям (пункт 9); і забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів (пункт 11) Указу «Про цілі сталого розвитку України до 2030 року» [1].

Найбільше засобів транспорту рухається у містах. Відповідно, і найбільше аварій, угонів (незаконних заволодінь чужими транспортними засобами), завдання шкоди життю і здоров'ю людей вчиняється у містах, особливо великих. Страхова діяльність у сфері транспорту покликана якщо не зменшити кількість негативних випадків у сфері транспорту, то принаймні зменшити шкоду від цього через виплату компенсацій. З іншого боку, завдяки страховикам більш захищеним може бути громадське і державне майно у містах, якому може бути завдано шкоди транспортними засобами.

Страхові послуги надаються суб'єктам господарювання – власникам вантажів та транспортних засобів, а також пересічним громадянам та іншим особам – пасажиром. Для з'ясування сутності страхової діяльності у сфері транспорту необхідно визначити усі складові діяльності зі страхування життя, здоров'я, майна та відповідальності у сфері транспорту. А це необхідно зробити через характеристику ознак страхової діяльності у сфері транспорту.

Доктринальне визначення поняття «страхування» надається авторами тому «Господарське право» Великої української юридичної енциклопедії: вид правовідносин щодо захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [2, с. 656]. Нормативне (легальне, законодавче) визначення поняття страхування наявне у пункті 69 статті 1 Закону України «Про страхування» як правовідносин щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, у

разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій (платежів, внесків), доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, отриманих згідно із законодавством [3]. Це визначення є ширшим і разом з тим точнішим, ніж визначення страхування у редакції Закону від 7 березня 1996 року. Це визначення також підтверджує необхідність виявлення і дослідження ознак страхової діяльності у транспортній сфері України. Потрібно відділити цей вид чи підвид страхування від страхування загалом, зокрема і названих у визначенні працездатності та пенсійного забезпечення.

Серед учасників страхових відносин українські дослідники виділили основні три групи учасників страхових правовідносин у сфері господарювання та угрупували їх на: 1) суб'єктів страхової діяльності – страховиків (страхові компанії, філії страховиків-нерезидентів, товариства взаємного страхування, та осіб, які можуть набувати прав та обов'язків страховика у страхових правовідносинах у сфері господарювання); 2) учасників страхових правовідносин у сфері господарювання: (страхувальники та особи, що можуть набувати прав та обов'язків страхувальників у страхових правовідносинах у сфері господарювання, страхові посередники); 3) суб'єктів організаційно-господарських повноважень (Уповноважений орган у сфері нагляду за страховою діяльністю) [4, с. 66]. Зрозуміло, що в частині захисту прав суб'єктів господарювання у сфері транспорту більше за інше цікавить правовий статус та правовий режим діяльності крім самих транспортних організацій та приватних осіб - споживачів послуг транспортних і страхових організацій. Тобто правовідносини із захисту стосуватимуться інтересів суб'єктів другої групи, а також громадян, іноземців та осіб без громадянства, або ж іншими словами людей чи фізичних осіб. Вони також є важливою і мабуть найбільш поширеною групою учасників правовідносин зі страхування у сфері транспорту.

Наступною ознакою страхової діяльності у сфері транспорту, виходячи із загального визначення поняття страхування, можна назвати «страхування ризиків у сфері транспорту, пов'язаних з життям, здоров'ям, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування». Ця ознака об'єднує у собі усі можливі ризики, які можуть мати місце у сфері транспорту при наданні різноманітних послуг транспортною організацією споживачу. Останній, як стисло вказувалося при характеристиці умовної першої ознаки страхової діяльності у сфері транспорту, може бути суб'єктом цивільного права – людиною (фізичною особою) і суб'єктом господарювання – підприємцем у сфері транспорту – клієнтом чи контрагентом страховика, рівно як і страхувальники та особи, що можуть набувати прав та обов'язків страхувальників у страхових правовідносинах у сфері господарювання, страхових посередників, рівно як і власники вантажів, власники майна чи корпоративних прав транспортних організацій і компаній, перевізники, вантажовідправники, вантажоотримувачі та ін. Названі та інші страхувальники мають різноманітні нематеріальні та матеріальні інтереси, яким можуть загрозовувати різні ризики під час підготовки до перевезень (прийому, завантаження), безпосереднього здійснення перевезень одним чи різними видами транспорту одним чи декількома перевізниками, під час передачі майнових об'єктів – вантажу чи багажу іншим особам – власникам чи отримувачам, наприклад, під час розвантаження. Зрозуміло, що найвищою нематеріальною цінністю буде життя і здоров'я людей – пасажирів, членів екіпажів

транспортних засобів, інших осіб. Вважаємо доцільним віднесення майнових і немайнових інтересів фізичних осіб - суб'єктів цивільного права до складових ознак страхової діяльності у сфері транспорту через суб'єктний склад інших учасників відносин. Страховики та транспортні компанії або інші перевізники є суб'єктами господарювання, суб'єктами підприємництва, які проходять повний цикл легітимації своєї діяльності за законодавством України, зокрема й отримують ліцензію. Діяльність із страхування є господарською, а в її межах – підприємницькою, та здійснюється особливими суб'єктами господарювання, утвореними у певній організаційно-правовій формі, наділеними спеціальною компетенцією, визначеною ліцензією [5, с. 222]; компетенція страховиків є виключною, а синонімом терміну «страховик» є терміни «страхова компанія» і «страхова організація», які дозволяється використовувати у назві лише суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності [5, с. 223]. На прикладі страхування ризиків у сфері будівництва слід звернути увагу на визначення страхового ризику як певної події, на випадок якої здійснюється страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання, та страховий випадок, який є подією, що передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі [6, с. 94].

Отже, досягненню цілей сталого розвитку – забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів – в частині забезпечення безпеки міст має сприяти активне укладення договорів страхування із підприємствами, установами, організаціями та особами, які мають транспортні засоби. Завдяки діяльності страховиків муніципалітети, суб'єкти бізнесу та громадяни можуть відшкодувати витрати на ремонт і відновлення майна, яке було знищене або пошкоджене внаслідок ДТП чи іншої аварії за участі транспортних засобів. Зрозуміло, що відшкодування шкоди, завданої здоров'ю внаслідок настання страхового випадку, отримають і громадяни. Компенсацію за смерть отримають родичі загиблого. Та такі випадки не підвищують рівень безпеки у містах. Щоб це сталося, потрібно грошові кошти, які відраховуються до державного і місцевих бюджетів страховиками та транспортними організаціями, вкладати у розвиток міської безпекової інфраструктури – підземні і надземні переходи, покращення освітлення та ін. Тобто страховики і транспортники повинні опосередковано фінансово забезпечувати створення стійкої інфраструктури міст, сприяти всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям, – а отже, сприяти досягненню ще однієї цілі сталого розвитку.

Джерела

1. Про цілі сталого розвитку України до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Велика українська юридична енциклопедія. У 20-ти томах. Т. 15: Господарське право / редкол.: В.А. Устименко (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2019. 784 с.
3. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 12-13. Ст. 28.
4. Пацурія Н.Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії та практики: монографія / Н.Б. Пацурія, І.М. Войцеховська, А.С. Головачова. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с.

5. Деревянко Б.В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки): навчальний посібник. д-р юрид. наук, проф. Б.В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.

6. Костюченко О.Є. Правове регулювання страхування ризиків у сфері будівництва. *Європейські перспективи*. 2023. № 2. С. 91–96.

РОЛЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ)

Світличний О. С., аспірант

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень ім. В. К. Мамутова НАН України»

Останній абзац частини першої Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України до 2030 року» від 30 вересня 2019 року проголошує: «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України» [1]. А отже, усі законопроекти, які розроблятимуться і прийматимуться чи ухвалюватимуться в Україні до 2030 року, повинні враховувати цілі сталого розвитку, визначені у пунктах 1 – 17 частини першої названого Указу Президента України. Щоб досягти цих цілей потрібно застосовувати наявні у правовому полі України, теорії нормотворення і нормопроектування, правозастосовній практиці засоби регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання. Останніх слід спрямовувати у вірному і потрібному державі напрямку.

Важливим і одним із основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є ліцензування видів господарської діяльності. Ліцензування необхідне для протидії вступу на ринок осіб, не здатних внаслідок відсутності відповідної кваліфікації й інших можливостей грамотно займатися певним видом діяльності, і, спрямоване на захист насамперед споживачів, та й самих учасників підприємницької діяльності [2, с. 8; 3, с. 171]; ліцензування оберігає економіку від потенційних непрофесійних учасників, які через відсутність потрібних компетентностей, технологій, сировини, обладнання об'єктивно не зможуть виготовити якісний товар, надати якісну послугу чи якісно виконати роботу [3, с. 171]. Вважаємо, що саме ліцензування у визначених законом випадках (тобто для визначених законом видів господарської діяльності) виступить певним способом захисту суб'єктів економіки, здатних досягти цілей сталого розвитку України, від постачальників неякісної сировини та конкурентів - виробників неякісної продукції.

Найбільше значення ліцензування має для забезпечення наступних цілей сталого розвитку держави Україна до 2030 року:

- з пункту 4 частини першої – забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- з пункту 6 частини першої – забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- з пункту 7 частини першої – забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх;
- з пункту 9 частини першої – створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;

МАТЕРІАЛИ

IX Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти та молодих вчених

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПРОБЛЕМИ І МОЖЛИВОСТІ ДОСЯГНЕННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Київ, Україна, 24 жовтня 2025 р.

Відповідальний за випуск	Н. В. Швець
Редактор	Н. В. Швець
Технічний редактор	О. Є. Турчанина

Електронне видання
Формат файлу: PDF, сторінка А4 (210х297 мм)
Умовн.друк.арк. 16

© СНУ ім. В. Даля, 2025
© Колектив авторів, 2025